

Plenum

Tisdag 24.3.2026 kl. 14.00

8. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av förundersökningslagen, lagen om rättegång i brottmål och 11 kap. 3 § i rättegångsbalken

Regeringens proposition RP 188/2025 rd

Utskottets betänkande LaUB 3/2026 rd

Första behandlingen

Andre vice talman Tarja Filatov: Ärende 8 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger lagutskottets betänkande LaUB 3/2026 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslagen.

Den allmänna debatten börjar. — Utskottets ordförande, ledamot Eerola, presentationsanförande, varsågod.

Debatt

16.35 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi esitutkintalakia, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettua lakia sekä sitten vielä oikeudenkäymiskaarta. Tämä kyseinen esitys sisältää useita esitutkintaan ja myös syyteharkintaan sekä sitten vielä rikosasioiden tuomioistuinkäsittelyyn liittyviä muutoksia, joilla pyritään sujuvoittamaan rikosprosessia.

Tämän esityksen mukaan esitutkinnan ja syyteharkinnan osalta muutetaan asianomistajan yksityisoikeudellisen vaatimuksen selvittämistä ja käsittelyä sekä rikosilmoituksen kirjaamisvelvollisuutta ynnä toimenpiteistä luopumista, esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän yhteistyövelvollisuutta, vielä loppulausuntomenettelyä sekä edelleen päätösten perusteluvelvollisuutta. Näin montaa asiaa siinä siis muutetaan. Lainsäädäntöön lisätään säännökset oikeuksien ja velvollisuuksien ilmoittamisesta kuulusteltavalle sekä tiedottamisesta esitutkinnassa. Lisäksi mahdollistetaan yleistiedoksiannon käyttö ja rikosilmoituksen liittäminen samasta rikoksesta tehdylle aikaisemmalle ilmoitukselle.

Rikosasioitten tuomioistuinkäsittelyn osalta mahdollistetaan haasteen puhelintiedoksianto silloin, kun asia voidaan lopulta käsitellä kirjallisessa menettelyssä tai jopa vastaajan poissaolosta huolimatta. Sitten tätä vastaavaa menettelyä voidaan esityksen mukaan käyttää myös haastemiehen tavatessa sattumalta jonkun haastettavan, vaikka ihan tuolla kadulla. Kirjallisen menettelyn ja poissaolokäsittelyn soveltamisaloja laajennetaan korottamalla enimmäisrangaistuksia ja sujuvoittamalla näiden menettelyjen käyttöä.

Tämän esityksen perusteluista sitten ilmenee, että rikosprosessin kesto on viime vuosina huolestuttavalla tavalla pidentynyt, mikä vaarantaa oikeusturvan toteutumista ja sen tehokasta saatavuutta. Ainakin omasta mielestäni tämä on, jos nyt ei suurin, niin yksi suurimpia oikeusvaltio-ongelmia, mitä tässä maassa on, eli tämä prosessin kesto. Nyt esityksen keskeisenä tavoitteena onkin rikosoikeudenhoidon resurssien nykyistä oikeudenmu-

Punkt i protokollet PR 27/2026 rd

kaisempi ja tarkoituksenmukaisempi kohdentaminen. Tavoitteena on, että tätä rikosprosessia näin sujuvoittamalla voidaan antaa oikeusturvaa tehokkaammin ja nimenomaan lyhentää näitä käsittelyaikoja, jotka siis ongelmana ovat olleet.

Lakivaliokunta pitää tämän esityksen tavoitteita erittäin kannatettavina, ja tässä yksimielisessä mietinnössään lakivaliokunta pitää esitystä oikeinkin tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa tähän esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä eräin huomioin ja muutosehdotuksin. — Kiitokset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

16.39 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Yhteiskuntamme sisäinen turvallisuus nojaa siihen, että viranomaiset pysyvät rikollisuuden kehityksen mukana. Yhä suurempi osa vakavasta rikollisuudesta tapahtuu nykyään tietoverkoissa, usein anonymisti ja hajautetusti. On meidän vastuumme vastata tähän muutokseen laajentamalla poliisin mahdollisuuksia käyttää yksinomaan tietoverkossa tehtävää peitetointia.

Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä olevan esityksen tarkoituksena on parantaa rikostorjunnan tilaa ja varmistaa, että salaisia tiedonhankintakeinoja ja salaisia pakkokeinoja koskevat säännökset ovat mahdollisimman yhdenmukaisia muiden viranomaisten sääntelyn kanssa. Kyseessä on tärkeä uudistus siksi, että rajat ylittävä rikollisuus ei tänä päivänä pysähdy yhteiskuntamme viranomaisten toimialoihin. Kun viranomaisilla on samansisältöiset toimivaltuudet, yhteistyö tehostuu ja rikollisten toimintamahdollisuudet kapenevat. Tämä vahvistaa koko rikostorjuntajärjestelmän kykyä puuttua vakaviin tekoihin oikea-aikaisesti.

Myös valiokunta on käsittelyssään päätnyt kannattamaan esitystä pienin tarkennuksin. Ne tekevät kokonaisuudesta hyvän. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

16.44 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos edustaja Eerolalle hyvästä esittelystä niistä ydinmuutoksista, mitä tähän on valiokuntakäsittelyssä tullut. — Kiinnostavaa on tämä työskentely eri viranomaisten välillä, jossa täällä hallintovaliokunta on kiinnittänyt mielenkiintoisella tavalla huomiota siihen, mitä voidaan tehdä siellä prosessin aikana, kuinka tutkintajohtajan tulisi neuvotella syyttäjän kanssa siitä, mitä asian valmisteleminen syyteharkintaa ja oikeudenkäyntiä varten edellyttää tutkinnassa. Mielestäni se on ihan ydinasioita, kun mietitään sitten, että yritetään saada oikeudenkäyntiä sujuvoitettua ja tutkitaan oikeita asioita, mitkä ovat käsittelyn kannalta olennaisia. Sitten myöskin jos päätetään jättää syyttämättä, täällä sitä perusteluvetoa ehdotetaan kevennettäväksi. Täällä itse prosessissa tehdään näitä kysymyksiä. Sitten on näitä aikataulujen osalta olevia muutoksia, jotka liittyvät siihen, että voidaan tehdä kirjallisia käsittelyjä ja keventää ilmoitusmenettelyjä.

Nämä kaikki ovat kannatettavia, ja tässä käsittelyn aikana niihin on tullut hyviä tarkennuksia, ja tämä on yksimielisesti kaikissa vaiheissa mennyt eteenpäin. Kun meillä rikollisuus monimutkaistuu ja kansainvälistyy ja kaikkea muuta tulee tilalle, niin me joudutaan tekemään paljon, että me pystytään nämä koko asiat käsittelemään niin kuin ne oikeusvaltiossa kuuluu käsitellä, ja tässä pidetään huolta siitä, että nämä tulevat kuitenkin käsiteltyä asianmukaisesti. — Kiitos.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten.

Punkt i protokollet PR 27/2026 rd

Riksdagen godkände innehållet i lagförslag 1—3 i proposition RP 188/2025 rd enligt betänkandet. Riksdagen godkände innehållet i det nya lagförslag 4 i betänkandet enligt utskottets förslag. Första behandlingen av lagförslagen avslutades.